

SOBRE EL PERÍODE DE SECA DE L'HIVERN DE 1922-1923

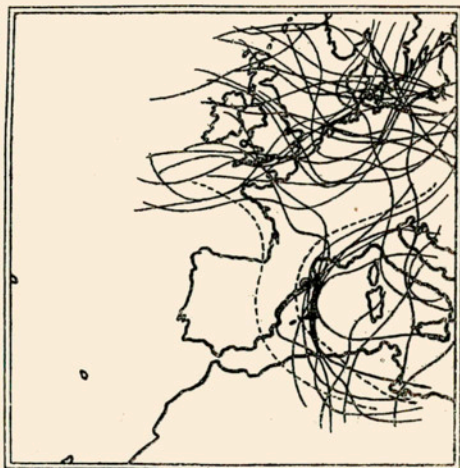
A CATALUNYA

PER GABRIEL CAMPO

Extensió i importància de la seca.— Una de les temporades de seca més persistents a Catalunya, ha estat sens dubte la que comprèn els mesos de novembre de 1922 a febrer de 1923. Els danys que n'han rebut l'agricultura i la indústria han estat considerables, i mentre que els pagesos repetien compungits un dia i un altre els mots «no vol ploure», les empreses de regadius anaven dosificant el subministre d'aigua,

Novembre de 1922

Gener de 1923

Figs. 1 i 2. — Posicions de la isobara de 1014 mb., a les 7 del matí, durant els mesos de novembre de 1922 i gener de 1923. S'indiquen de tret seguit les isobares que han deixat Barcelona (el cercolet rodó) a la banda de les altes pressions, i de tret interromput les que l'han deixada del costat de les baixes pressions.

i les d'electricitat acudien al recurs de tenir en constant funcionament les generatrius tèrmiques per a estalviar la poca aigua que anava restant a llurs rescloses fins a l'època del desglaç.

Si comparem els quatre mesos que principalment ha durat la seca, amb llurs anàlegs de l'any anterior, que poden ésser considerats com normals, trobem una dispa-

ritat molt considerable entre les diverses comarques de Catalunya. Pendrem com a típiques una dotzena d'estacions de la Xarxa Catalana, triades de manera que permeten formar-se idea global del fenòmen. Heu's aquí el que diuen els nombres:

ESTACIÓ	PLUJA EN MIL·LÍMETRES		Augment (+) o disminució (—) en m/m	Augment (+) o disminució (—) en 0/0
	Novbre. 1921 a febrer 1922	Novbre. 1922 a febrer 1923		
Barcelona (Obs. Fabra)..	369,9	51,2	— 318,7	— 86
Benasc (C. de G. i E.) ..	472,0	252,2	— 219,8	— 47
Blanes.....	250,1	55,8	— 194,3	— 77
Lladó.....	246,5	32,9	— 213,6	— 86
Lleida.....	104,7	49,1	— 55,6	— 53
Oliana.....	190,0	49,8	— 140,2	— 74
Perpinyà.....	125,1	39,2	— 85,9	— 69
Puigcerdà.....	173,3	40,6	— 132,7	— 77
Roquetes.....	89,9	14,3	— 75,6	— 85
St. Julià de Vilatorça...	199,7	49,3	— 150,4	— 76
Tarragona.....	106,8	57,5	— 49,3	— 46
Viella.....	272,9	285,7	+ 12,8	+ 4

Resulten d'aquest estat diferències molt remarcables. La primera evidència que en surt és la contraposició de règim entre el vessant septentrional dels Alts Pireus i el vessant meridional. Mentre que aquell té un augment de 4 per cent (Viella), a tota la Catalunya del Sud dels Pireus la pèrdua d'aigua i de neus és general, i en aquest clap de insuficiència pluviomètrica hi resta també comprès el Rosselló, que ha perdut un percentatge notable del seu lot de pluges (69 per 100 a Perpinyà).

Si amb les dades de la taula anterior croquitzem un mapa, veurem que la zona de major pèrdua és a la Costa de Llevant, i la de pèrdua més petita a Lleyda i a Tarragona.

Situació atmosfèrica general.—Aquesta seca de tanta durada ha estat la conseqüència d'una persistència del règim d'altres pressions baromètriques damunt el sudoest europeu. Un règim d'aquesta naturalesa ens és familiar tots els anys durant el mes de gener, i adhuc durant bona part del desembre; l'anticicló de les Açores s'estén aleshores per la Península i hi determina un màxim de pressió ben caracteritzat en forma d'anticicló ibèric, amb bon temps, vents fluixos i boires a les planes altes. Mes enguany aquest règim, que en els anys ordinaris sol ésser interromput per temporals de llebeig i llevantades, s'és mantingut d'una manera continuada durant els mesos esmentats, resistint la zona d'alça baromètrica les escumes dels ciclons atlàntics, que han anat passant per les Illes Britàniques i el nord de França, desfent-s'hi en aiguats i nevades mentre que Catalunya en restava totalment al marge o participant-ne únicament les comarques del Noroest. Les petites depressions que han comparegut al Marroc han passat també de llarg per Migdia; i quan les unes o les altres han envaït l'Itàlia, assolint les nostres latituds, eren

ja massa lluny per a que llur influència arribés a ésser sensible a Catalunya, quan no massa a prop perquè ens fuetegessin amb tramontanes i vents secs del sector Nord, que acabaven d'agreujar la situació dels nostres camps.

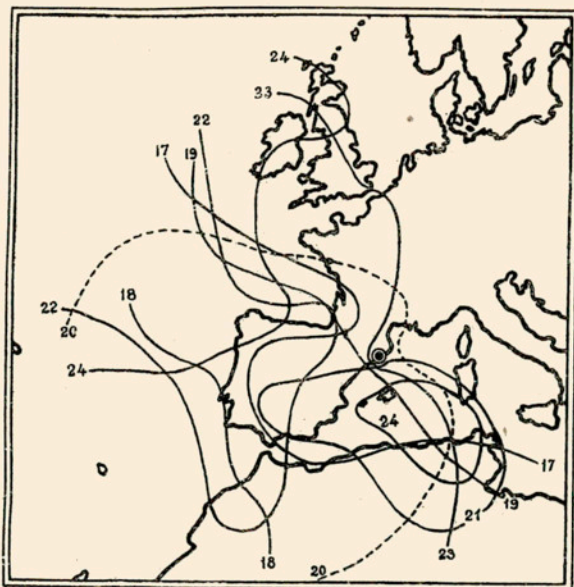

Fig. 3.—Posicions de la isobara de 1014 mb. a les 7 del matí, durant el període del 17 al 24 de març, en què retornaren les pluges. La notació és la mateixa de les figures 1 i 2. Els números expressen la data.

D'aquest fet de la llarga persistència de l'anticicló damunt de la Península donaran idea les figures 1 i 2, on hem indicat, dia per dia, la situació de la isobara de pressió normal (1014 milibars) a les 7 del matí; aquesta isobara s'ha marcat de tret continu quan Barcelona era a la banda de les pressions altes, i de tret interromput els dies que teníem pressions inferiors a la normal. El camp ocupat per aquelles isobares diu bé prou de quina manera ha romàs Catalunya dintre la «zona de seguretat». Durant el mes de novembre (fig. 1), solament dos dies hem estat dintre la zona depressionària, i a la carta del mes de gener (fig. 2) es veu un fenomen semblant. Les cartes de desembre i febrer, sense ésser tant típiques, revelen el mateix fet.

Aquesta situació, poques vegades interrompuda durant els quatre mesos de seca, canvià totalment cap al 16 de mars; una ciclonada vinguda del mar gran agafà de ple tot Espanya, produint-hi les pluges generals per tothom esperades. La figura 3,

construïda segons el mateix principi que les figs. 1 i 2, difereix totalment d'aquestes, i diu bé prou en què va consistir el canvi de temps que tornà als pagesos la pluja, i amb ella l'esperança.

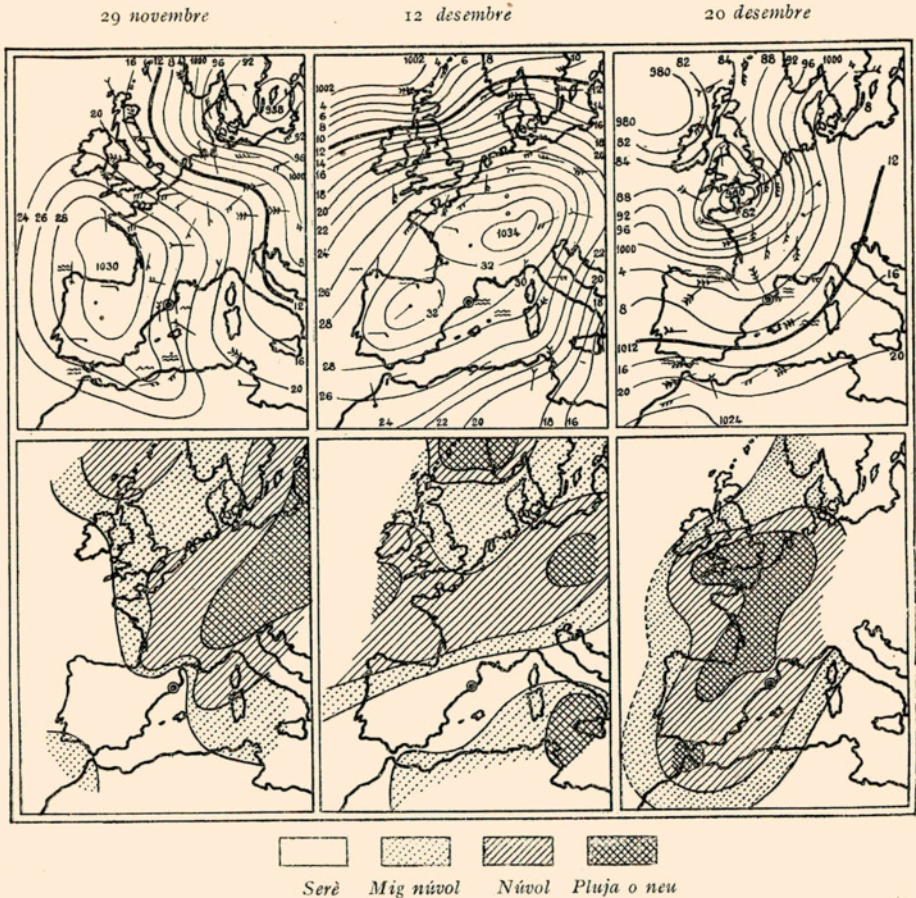

Fig. 4. — Estat del temps, a les 7 del matí, els dies 29 de novembre i 12 i 20 de desembre de 1922. Les cartes superiors indiquen les pressions i els vents; les inferiors l'estat del cel i les zones de precipitació. A les dues primeres dates s'hi veu la *faixa serena* que ha caracteritzat el període de seca, i que està compresa entre les nuvolades transpirenques i les de l'Àfrica septentrional. El 20 de desembre presenta un cas isolat d'extensió del cicló septentrional cap a Catalunya.

Algunes distribucions típiques de pressió, vent i núvols durant la seca. — Com exemples, entre molts, de l'estat atmosfèric de què hem parlat, reproduïrem algunes

de les cartes diàries del temps fetes al Servei Meteorològic de Catalunya a base dels radiogrames meteorològics internacionals corresponents a les 7 del matí. Aquests exemples han estat triats com els més representatius de les temporades respectives.

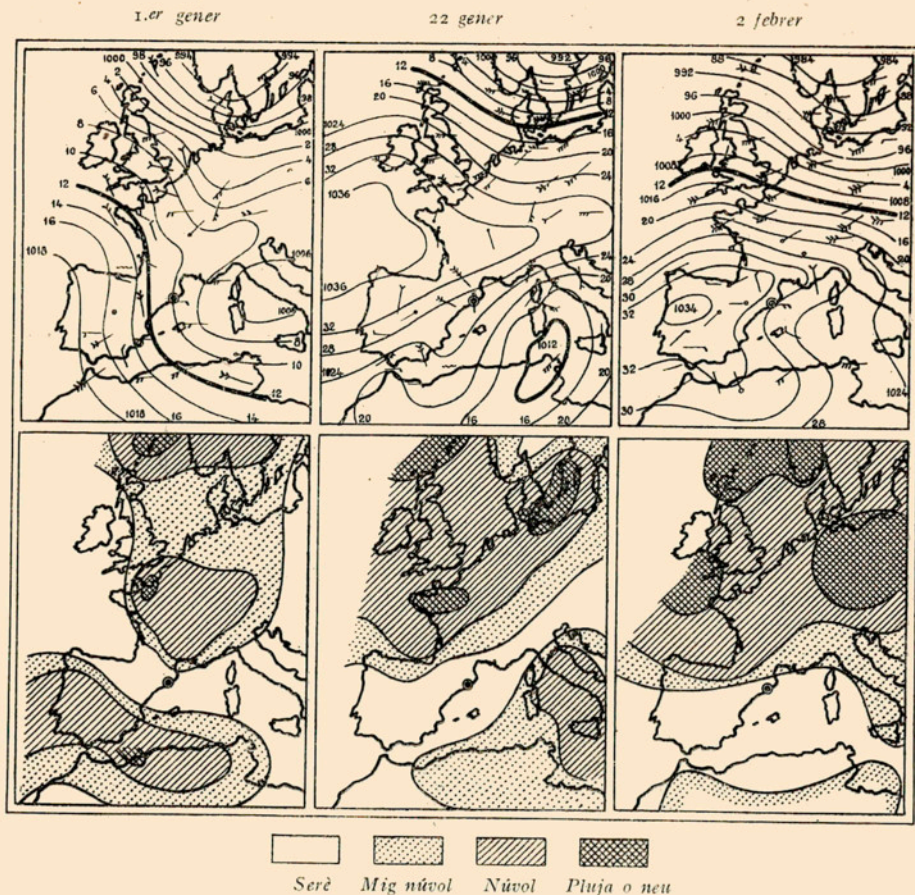

Fig. 5. — Estat del temps, a les 7 del matí, els dies 1 i 22 de gener i 2 de febrer de 1923. Aquestes cartes son altres tants exemples de la *faixa serena*, típica del període de seca que ha sofert Catalunya.

Entre ells hi afegim com mostra de dia excepcional la d'un dia lleugerament plujós, el 20 de desembre, en què un cicló un xic més decantat cap a Catalunya que els altres, ens incluí dintre de la seva esfera d'acció.

A cada carta isobàrica n'acompanya una de nuvolositat i precipitació. En aquestes darreres cartes, ha estat notable la persistència d'una «faixa serena» que oscil·lant

més o menys, ha comprés sempre de ple la nostra terra; és una faixa de separació entre les nuvolades corresponents a les depressions que passaven pel Nord, i les corresponents als temporals del Marroc.

Els mapes isobàrics diuen bé quins havien d'ésser els corrents del vent. Els del quart quadrant han estat dominants, amb alguns dies de Nord franc. Com a conseqüència d'ells, el termòmetre ha baixat de vegades d'una manera sensible, i les temperatures mínimes, més per llur continuïtat que per llur cruesa absoluta, han donat a l'hivern el caràcter d'hivern fred.

Barcelona, 1.er juny 1923

El Director del Servei, E. FONTSERÈ.

Tota la correspondència al Director del Servei Meteorològic de Catalunya.
Carrer d'Urgell, 187. Barcelona.